1987
ژىل
ئاپرېل
№8(250)
باھاسى
2 تيين

ياشىسۇن ئازاتلىق، دوستلۇق ۋەتىنى
تەڭلىككە يول ئاچقان سوۋېتلەر ئېلى!

بىزنىڭ ۋەتەن

چەت ئەللەردىكى ۋەتەنداشلار
بىلەن مەدەنىي ئالاقە باغلاش
قازاق «ۋەتەن» جەمىيىتىنىڭ
گېزىتى

گېزىت 1976- ژىلى دېكابىردىن چىقىۋاتىدۇ.

22- ئاپرېل
ۋ. ئى. لېنىننىڭ تۇغۇلغان كۈنى

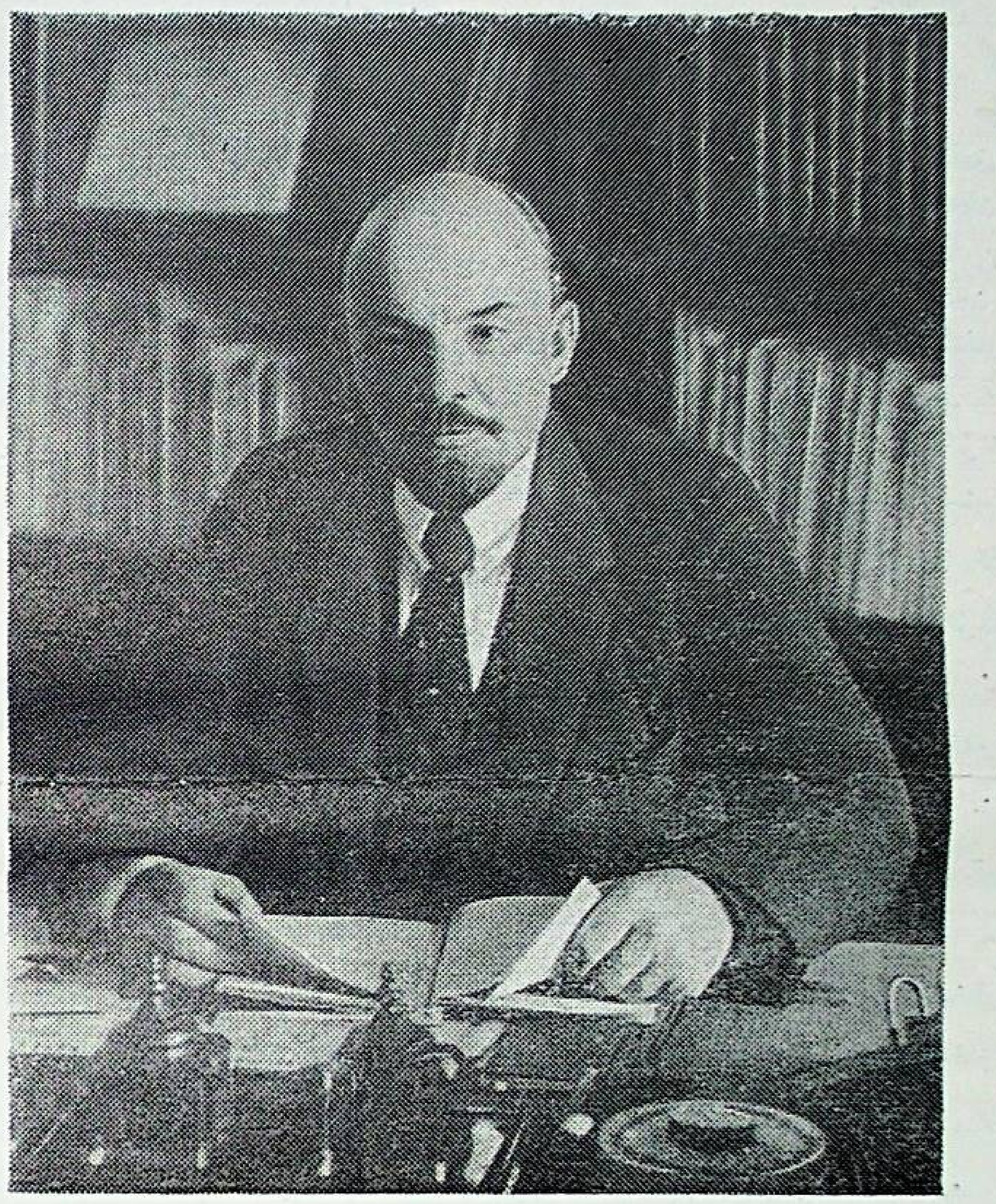

سۈرەتتە: ۋ. ئى. لېنىن.

ئۈچقۇن

لېنىن

يەر دېدى:
— كۈلدۈم مەن پاتماي قىنىمغا،
ئالەمگە بىر ئوغلان كوز ئاچقان كۈنى.
يۈلتۈزىن ئاختۇرۇپ دانا مۇنەججىم،
باھارنىڭ قۇياشى نۇر چاچقان كۈنى.
كۈلدۈم مەن، قوشۇلۇپ كۈلدى ھەممە
جان،
تۇغۇلدى بىر بوۋاق ۋولگا بويىدا.
ۋولودە دەپ سويۇپ، ئانىسى قۇچقان،
ۋولگىدەك پاك ئارزۇ باردى ئويىدا.
ھېچ كىشى بىلمەتتى، كىم بولار گودەك،
پەقەتلا ئانىنىڭ ئارمىنى چەكسىز.
ئاسرىدۇق پەرزەنتنى بۈيۈك سويگۈدەك،
ئانىلار ئانىسى ئوزەم ئىككىمىز.
ئاڭلاڭلار شۇ كۈنى تۇغۇلدى لېنىن-
يۈزلەپ ئەسىرلەرگە يەگانە پەرزەنت.
مىڭلاپ دانىشمەننى كورگەنمەن، لېكىن-
شۇ كۈنى باشقىچە كۈلگەنمەن پەقەت.
ھېچ كىشى بوۋاققا ئاچمىغاندى پال،
ھەم ئۇنىڭ بەختىنى كورمىگەن سىناپ.
بۇ قېرى ھەسرەتلىك تارىخ، ئېھتىمال،
ئۇنىڭدا بەختىنى سىناتتى شۇ تاپ.

باھاردا ئالەمگە كەلدى ئېتىراپ،
باھار ئاخشىسىغا زوقلىنىپ ئوستى.
باھار ھىسى بىلەن ئەتراپقا قاراپ،
ئۆلغىيىپ، زىمىستان يولىنى توستى.
دۇنيا سىلجىپ بارار مۇكەممەللىككە،
ئادەم ئاچار تىنىماي ئۇنىڭ سىرىنى.
مىڭلاپ ئەللامىغا تەڭ بولۇپ يەككە،
لېنىن تولۇقلىدى كەمتۈك يېرىنى.
لېنىن قوزغىلاڭغا چەككەندە ئىمزا،
ھەر بىر دەقىقىنى قىلغاندا ھېساپ،
ھوكۈم قىلىنغاندا زۇلمەتكە جازا،
ئاۋرورا تىلىدىن چىقاردى خىتاپ.
بۇ خىتاپ ياڭرايدۇ ھازىرمۇ مەغرۇر،
ئۇزاق كېلەچەككە يېتەر ساداسى.
ئۇنىڭدا ماركسىنىڭ پىكرى كورۇنەر،
ئۇ بەختىن بېشىدۇر زۇلمەت ئاداسى.
بۇ خىسلەت ياڭرايدۇ قىتئەلەر ئارا،
جاھالەت، تەڭسىزلىك گېلىنى بۇغۇپ.
شۇ خىتاپ ئۇۋجىدىن قېرى ئازىيە
ياشارغاندەك بولدى قايتا تۇغۇلۇپ.
ئەللەرنى ئايرىدى ئارىلىق- مۇساپە،
ئادەملەرنى ۋاقىت ئايرىيدۇ پات- پات.
ۋاقىت، مۇساپىغا قارشى يېگانە
كۈچ بولۇپ تورەلدى ئىشەنچ، ئىتتىپاق.
لېنىندىن ئىتتىپاق زامانىمىزدا،
سەييارە كوكىدە تۇغ بولغان ئىنسان.
س س س رنىڭ ھەر بىر بەخت خانىسىدا
لېنىن ساخاۋىتى، يولى ئامايەن.

بۇ كۈنلەردە پۈتكۈل سوۋېت خەلقى ئۇلۇغ ئوكتەبىر سوتسىيالىستىك ئىنقىلاۋىنىڭ 70ژىللىقىنى نىشانلاشقا ھەر تەرەپلىمە تەييارلىق قىلماقتا. شۇ مۇناسىۋەت بىلەن موشۇ ژىلى 14- 22- ماي كۈنلىرى ئاۋسترىيەدە ئوتۇدىغان س س س ر كۈنلىرىگە سوۋېت ئىتتىپاقى نامىدىن قازاقستان قاتنىشىدۇ.

ئىككىگە بولۇنۇپ، ئاۋسترىيەنىڭ ۋېنا ۋولكېرسدورف، زالتسبۇرگ، ئىببىنزېيە (راتۇشا) شتايېگگ، شتىرىيۇ، گورسىشۋايبارد، تىرول، تىرول- ئاتتېرس، فورار- لبېرگ، بۇرگېنلاند شەھەرلىرى بىلەن ئولكىلىرىدە كونسېرتلار بېرىدۇ.

سەنئەت ماھىرلىرىنىڭ چوڭ گرۇپپىسى تەركىۋىدە س س س ر خەلق ئارتىسى ئە-

ئاۋسترىيەدىكى س س س ر كۈنلىرى

ئاۋسترىيەدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى كۈنلىرىنىڭ قانداق ئوتۇدىغانلىقى توغرىلىق چەت ئەللەر بىلەن مەدەنىي ۋە دوستلۇق ئالاقە باغلاش قازاقستان جەمىيىتى مۇخبىرىمىزغا مونۇلارنى ئېيتىپ بەردى.

پروگرامما بويىچە 15- ماي كۈنى س س س ر كۈنلىرى ئاۋسترىيەنىڭ ۋولكېرسدورف سارىيىدا ئېچىلىدۇ. ئۇنىڭدا قازاقستان س س رنىڭ قول سانائەت، گرافىكا، كىتاپ، باللار سۈرەتلىرى، ئەمەلىي سەنئەت كورگەزمىلىرى ئويۇشتۇرۇلىدۇ.

ئاۋسترىيەگە قازاقستاندىن بارىدىغانلار تەركىۋىدە قازاقستان س س ر خەلق ئارتىسى زاۋىر رايباييۋ باشلىغان سەنئەت چېۋەرلىرىنىڭ چوڭ گرۇپپىسى بار. ئۇلار لىبېك دىنشىۋ، قازاقستان س س ر خەلق ئارتىستى خورلان قاللانبېكوۋا، جۇمھۇرىيىتىمىزنىڭ خىزمەت كورسەتكەن ئارتىسى قايرات بايبوسىنوۋ، «گۈلدېر» ئانسامبلىنىڭ ناخشىچىسى قالامپىر راخمووۋا قاتارلىقلار بار. كىچىك گرۇپپا تەركىۋىدە قازاقستان س س رنىڭ خىزمەت كورسەتكەن ئارتىسى ئەسكېربېك ئېڭكېبايېۋ، ياش ناخشىچى نۇرجامال ئۇسەنباييۋا بولىدۇ.

ھەر بىر ئۇچرىشىشتا سوۋېت قازاقستانىنىڭ ئىجتىمائىي- ئىختىسادىي، مەدەنىي جەھەتتىن قولغا كەلتۈرگەن مۇۋاپپەقىيەتلىرى توغرىلىق لېكسىيەلەر ئوقۇلىدۇ، كىنو فىلملار كورسىتىلىدۇ.

سۈرەتتە: ئاۋسترىيەدە ئوتىدىغان س س س ر كۈنلىرىگە قاتنىشىدىغان ناخشا- ئۇسسۇل ئانسامبلىنىڭ بىر گرۇھ ئۇسسۇلچىلىرى.

14-22 ماي ئارىلىغىدا ئاۋسترىيەدە ئوتىدىغان س س س ر كۈنلىرى- قازاقستان سەنئەتچىلىرى ئۈچۈن بەيرەم كۈنلىرى بولغۇسى.

يېزا يېڭىلىقلىرى

چىمكەنت. «سوزاق» ۋە «قوۋكەنت» سوۋخوزلىرىنىڭ ئېتىزلىرىدىن ئاخىرقى تېرىلغۇ ئاگرېگاتلىرى كەتتى. ئوبلوس ئېگىلىكلىرى باشاقلىق زىرائەتلەرنىڭ تېرىلغۇسىنى ئاياقلاشتۇردى، 400 مىڭ گېكتاردىن ئوشۇق مەيدانغا باشاقلىق زىرائەتلەر تېرىلدى. بۇغداي بىلەن ئارپا ئاختاما، ئىلگىرى بېدە تېرىلىپ، ئاندىن ھايدالغان يەرلەرگە تېرىلدى. ئاساسىي ئوزۇق- تولۇك زىرائىتى ئىنتېنسىۋ تېخنولوگىيە بويىچە ئوستۇرۇلمەكتە.

سېلىنوگراد. «زارېچنىي» سوۋخوزى ياڭيۇ ۋە كوكتات ئېتىزلىرىنىڭ ئونۇمدارلىقىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەشمەكتە. ئېتىزلارغا 60 مىڭ توننا ئوغۇت توكۇلدى. تراكتورىستلار سېرگېي سېمېنوۋ، ئالېكساندىر بۇسىس ۋە باشقىلار ھەر بىرى مىڭ توننىدىن ئوشۇق يەرلىك ئوغۇت توشۇدى.

ئوبلوستا بىر ملليون تونىدىن ئوشۇق ئورگانىكىلىق ئوغۇت كوكتات زىرائەتلىرى، ياڭيۇ، كومۇقوناق تېرىلىدىغان ئېتىزلارغا توشۇلدى.

(قازتاگ).

يادرو قۇراللى تېچلىقنى ساقلالامدۇ؟

هازىر يادرو قۇراللىنى خەتەرسىز دەپ ھېسابلايدىغان ئادەم ئەلۋەتتە يوق. لېكىن بۇ قۇرال ئۇرۇشنى بولغۇزماسلىق ئۈچۈن زۆرۈر، دەپ ئويلايدىغانلارمۇ ئاز ئەمەس. ئۇلۇق برىتانىيەنىڭ باش مىنىستىرى مارگارېت تېتچېر يېقىندا سوۋېت ئىتتىپاقىدا بولغاندا شۇنداق مەنىدە سۆزلىدى. مۇنداق كۆز قاراش نېمىگە ئاساسلانغان؟

قۇرال قانچە خەۋپلىك بولغانسىرى ئۇنى ئىشلىتىش شۇنچە تەس بولىدۇ، دېگەن ئوي يېڭىلىق ئەمەس، دەپ يازىدۇ بىزنىڭ بىر شەرھلىگۈچىمىز. ئوقيانىڭ ئورنىنى مىلتىق، زەمبىرەكلەر ئېگىلىگەن چاغلاردىمۇ ئادەملەر ئەينە شۇنداق دەپ ئويلىغان. مانا 40 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان دۇنيا ئۇرۇشى ئوتى تۇتاشقىنى يوق. بۇنىڭغا يادرو قۇرالى سەۋەپ بولدىمۇ؟ موشۇ ۋاقىت ئىچىدە دۇنيانىڭ نەچچە قېتىم يادرو ئۇرۇشى گىرۋىگىدە بولغىنى مەلۇم. دەل ۋاشىنگتوندا باشقىلەرگە يادرو ھۇجۇمىنى قىلىش پىلانلىرى تالاي قېتىم ئىشلەندىغۇ! بۇنداق پىلانلار ھازىرمۇ بار. باللارنى قوشۇپ ھېسابلىغاندا ھەر بىر ئادەمگە 4 توننىدىن يادرو قۇرالى توغرى كېلىۋاتقاندا، ئۆزىنى خەۋپسىزمەن دەپ ھېس قىلىش مۇمكىنمۇ ئاخىر؟

ھە، يادرو كاپالىتى ئىشەنچلىك ئەمەس. ئەكسىنچە، يادرو قۇرالى كۆپەيگەنسېرى تېچلىق شۇنچە كۆپ خەۋپ ئاستىدا قالىۋېرىدۇ. يادرو قۇراللىرى تولانغانسېرى ئۇنى ساقلاشمۇ قىيىنغا چۈشمەكتە. يادرو قۇراللىرىنىڭ مۇكەممەللەشتۈرۈلۈشى، ئۇنىڭ ئېگىلىرىنى ئىغۋاغا باشلايدۇ. يادرو قۇراللىرىنىڭ كۆچەيتىلىشى، تېخنىكا لايىھىلىرىنىڭ مۇرەككەپلىشىشى، تېخنىكىلىق كامچىلىقلارنىڭ بولۇشى، ئادەملەرنىڭ ئاجىزلىقى ۋە شۇنداقلا يامان نىيەتلىك ئادەملەرنىڭ موجۇتلىغى- مانا موشۇلارنىڭ ھەممىسى ھاياتنى يوقۇتۇشقا ئېلىپ كېلىدىغان تەسادىپلارنى سۆزسىز كۆپەيتىدۇ.

بەزىبىر شەخسلەر كوسموس مۇدابىيە قۇراللىرىنىڭ پەيدا بولۇشى بىلەن يادرو قۇراللىرى ئۆزلىگىدىن يوقايدۇ، دەپ پەرەز قىلىشماقتا. موشۇنداق بولغان تەغدىردە دۇنيانىڭ تەغدىرى، ھەممىمىزنىڭ تەغدىرى بۇنىڭدىنمۇ خەتەرلىكرەك قۇرالغا باغلاپ قويۇلىدۇ. يادرو قۇۋۋىتىنى ساقلاش، قۇرالنىڭ خىلمۇ-خىل تۈرلىرىنى ئىشلەش ئارقىلىق خەۋپسىزلىكنى مۇستەھكەملەش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس. پەقەت يادرو قۇراللىرىنى يوقىتىش نەتىجىسىدىلا ھەقىقىي تېچلىققا ئېرىشىش مۇمكىنچىلىگى تۇغۇلىدۇ. بۇ قۇرۇق خىيال، ئورۇنلانماس ئارمان ئەمەس، بەلكى تېچلىقنى ساقلاشنىڭ بىردىن بىر ئىمكانىيىتى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

سوۋېت ئىتتىپاقى كوممۇنىستىك پارتىيەسى مەركىزىي كومىتېتى سەياسىي بيۇروسى موسكۋادا بولۇپ ئۆتكەن سوۋېت-ئانگلىيە مۇزاكىرىلىرىنىڭ يەكۈنلىرىنى مۇھاكىمە قىلدى. ئۇنىڭدا يادرو قۇراللىرىنىڭ تارقىلىشىغا مۇمكىنچىلىك بېرىپ، ھەممىنى تەڭ ئاپەتكە گىرىپتار قىلىش ئېھتىمالى بولغان ھەرىكەتلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئارقىلىق ۋە يادرو قۇراللىرىغا تايىنىپلا مىللىي خەۋپسىزلىكنى تەمىن ئېتىش مۇمكىن، دەپ ئويلايدىغان كۆز قاراشلار بىلەن سوۋېت رەھبەرلىگىنىڭ قەتئىي كېلىشمەيدىغانلىغى ئېيتىلدى.

ئىككى تىلدا سۆزلەشنى بىلىش ھايات تەلىۋى

يېقىندا قازاقستان كومپارتىيەسى مەركىزىي كومىتېتى بىلەن قازاقستان س س ر مىنىستىرلار سوۋېتى جۇمھۇرىيىتىمىزدە قازاق ۋە رۇس تىللىرىنى ئوقۇپ، ئۆگىنىش ھەققىدە توختام قوبۇل قىلدى. مەزكۇر توختامدا جۇمھۇرىيىتىمىزدىكى رۇس تىلى ئۆزىنىڭ ئانا تىلى ھېسابلانمايدىغان خەلقلەرنىڭ رۇس تىلىنى تېخىمۇ ياخشى ئوقۇپ، ئۆگىنىش، ئۇنى ئەركىن ئېگىلەش كېرەكلىگى ئېيتىلغان. چۈنكى رۇس تىلى كۆپ مىللەتلىك بىپايان ۋەتىنىمىزدە ئىستىقامەت قىلىۋاتقان خەلقلەرنىڭ بىر-بىرى بىلەن ئالاقە قىلىش قۇرالى. شۇنداقلا بۇ يەردە جۇمھۇرىيىتىمىزدە ياشايدىغان قازاقلاردىن باشقا مىللەت ۋەكىللىرىنىڭمۇ قازاق تىلىنى ئوقۇپ ئۆگىنىشى توغرىلىقمۇ ياخشى ئېيتىلغان. بۇ قۇتلۇق ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ زۆرۈر چارە-تەدبىرلىرى كۆرسىتىلگەن.

شۇنداق قىلىپ، بۈگۈنكى ئىجتىمائىي ھايات ۋە سوتسىيالىستىك جەمىيىتىمىزنىڭ تەرەققىيات قانۇنى تەقەززاسى بىلەن ئېلىمىزدا ياشاۋاتقان خەلقلەرنىڭ ئەڭ ئاز دېگەندە ئىككى تىلدا سۆزلىشىشى- ھاياتنىڭ ئۆزىدىن كېلىپ چىقىۋاتقان زۆرۈرىيەت بولۇپ قالدى. بۇ زۆرۈرىيەت بىرىنچىدىن، ئېلىمىزنىڭ كۆپ مىللەتلىك ئەل ئېكەنلىگىدىن بولسا، ئىككىنچىدىن، ئەڭ مۇھىمى، لېنىنچە مىللىي سەياسەتنىڭ دانالىغى، كوممۇنىستىك پارتىيەنىڭ مىللەتلەر مۇناسىۋىتى ھەققىدىكى ئادىل ۋە توغرا پروگراممىسى، يەنى س س س ر خەلقلىرىنىڭ، ئۇلارنىڭ تىللىرىنىڭ تەڭ ھوقۇقلىغى تۈپەيلى تۇغۇلغان.

قازاق ۋە رۇس تىللىرىنىڭ ھاياتتا، ئادەملەرنىڭ ئىش-ھەرىكىتىدە زۆرۈر ۋاستىلىغى بۈگۈنلا ئەمەس، بۇرۇندىن، ئۆتكەن ئەسىرنىڭ ئىككىنچى يېرىمىدىن باشلىنىدۇ. بۇنىڭدىن ئىككى يېرىم ئەسىر مۇقەددەم ئۆز تەغدىرىنى ئىختىيارى ھالدا رۇس خەلقى بىلەن باغلىغان قازاق خەلقىنىڭ چوقان، ئىبراي، ئاباي ئوخشاش پەرزەنتلىرى ئىككى تىلنى بىلىشىنىڭ قازاق جەمىيىتى ئۈچۈن كېرەكلىگىنى، پايدىسىنى ئەمەلىيەتتە كۆرسەتكەن. چوقاننىڭ تىلى ئانا تىلدا چىقتى، رۇس تىلدا ئوقۇدى، بەش توملۇق ئەسەرلىرىنى رۇس تىلدا يازدى، بىراق شۇ ئەسەرلىرىنىڭ ئاساسىنى ئۆز خەلقىنىڭ تارىخى، مەدەنىيىتى، ئەدەبىياتى، تىلى توغرىلىق ئىلمىي تەتقىقاتلىرىنى ئانا تىلى بىلەن تۈركىي تىللارنى ياخشى بىلگەنلىگىدىن روياپقا چىقىرالىدى. ئىبراي رۇس مەرىپەتچىلىرىدىن ئوقۇپ، تەلىم ئالدى. شۇنىڭ نەتىجىسىدە ئۆز خەلقىگە مائارىپ ساھاسىدا خىزمەت قىلدى، قازاق تىلىدا ئوقۇش قۇراللىرىنى يازدى. چۈنكى ئۇ ئانا تىلىنىمۇ ئىنتايىن ياخشى بىلگەن. ئەگەر ئاباي رۇس تىلىنى مۇستەقىل ئوقۇپ، ئۆگەنمىگەن بولسا، ئۇنىڭ شائىرلىق تەپەككۇرى بىلەن مۇتەپەككۇرلىگى بۇنداق يۈكسەككە پەرۋاز قىلالىشى مۇمكىنمىدى؟ ئابايغا، ئۇنىڭ زامانىدىكى مائارىپ، سەنئەت ئەرباپلىرىغا بىرلا خەلقنىڭ مەنىۋىي دۇنياسىدىن ئۆزۈقلىنىش ئازلىق قىلغان بولار ئىدى. شۇڭلاشقا ئاباي رۇس تىلىنى ئۆزىلا ئۆگىنىپ قالماي، شۇ تىلدىكى گۈزەل سۆز غەزىنىسىنى خەلقىگە تونۇشتۇردى. تاتيانا بىلەن ئونېگىن قازاق تىلىدا «خەت يېزىشىپ»، ئۇلۇق پۇشكىن بۇنىڭدىن بىر ئەسىردىن كۆپرەك ۋاقىت ئاۋال قازاق دالاسىغا كىرىپ كەلدى، لېرمونتوۋمۇ قازاق تىلىدا كۈيلىدى.

بۈگۈنكى كۈندە رۇس ۋە قازاق تىلىنى بىردەك بىلىش- سۆزسىز قوبۇل قىلىنغان، ئەمەلگە ئاشقان ھايات قانۇنى. مەملىكىتىمىزدە بارلىق خەلقلەر رۇس تىلى ئارقىلىق جاھان خەلقلىرى بىلەن، ئۇلارنىڭ مەنىۋىي، مەدەنىي، ئەدەبىي غەزىنىلىرى بىلەن ئىلمىي- تېخنىكىلىق مۇۋاپپەقىيەتلىرى بىلەن تونۇشىدۇ. مەشەدە زامانىمىزنىڭ ئەجايىپ سۆز سەنئەتكارلىرىدىن بىرى رەسۇل غەمزەتوۋنىڭ: «ئانا تىلىم- ئاۋار تىلى، سەن مېنىڭ بايلىغىمسەن، بارىمسەن. جانغا شىپا داۋارىمسەن، سەن مېنى گودەك چېغىمدا قولۇمدىن يېتىلەپ، كىچىككىنە ئاۋۇلىمدىن كەڭ دۇنياغا، ئادەملەر ئالدىغا چىقاردىڭ. سەن مېنى ئۇلۇق رۇس تىلى دەپ ئاتىلىدىغان چوققىغا ئېلىپ كەلدىڭ»- دېگىنىنى ئەسكە ئېلىشقا بولىدۇ.

- ئىككىنچى قازاق تىلىنى بىلىش، ئۇنى ئوقۇپ، ئۆگىنىش ئىشى ئالغا قويۇلۋاتىدۇ. بۇمۇ پەقەت كۈندىلىك ھايات زۆرۈرىيىتى بولۇپلا قالماستىن، بەلكى شۇنىڭ بىلەن بىللە مەنىۋىي زۆرۈرىيەت، خەلقلەرنى ئىنتېرناتسىوناللىق روھتا تەربىيىلەشنىڭ بىر يولى، مىللىي ھۆرمەت، دوستلۇقنىڭ ئىپادىسى. جۇمھۇرىيىتىمىزدە ئانا تىللىرى بىلەن بىللە قازاق تىلىنى بىلىدىغان رۇس، ئۇيغۇر، نېمىس ۋە باشقا خەلقلەر ۋەكىللىرىمۇ، شۇنداقلا ئۇيغۇرلار ئولتىراقلاشقان جايلاردا ئۇيغۇر تىلىنى بىلىدىغان باشقا مىللەت ۋەكىللىرىمۇ ئاز ئەمەس.

قازاق تىلىنى بىلىش، ئۇنى ئوقۇپ ئۆگىنىش مەسىلىسىگە كەلسەك، ئىككى جەھەتنى تىلغا ئالىمىز. ئۇنىڭ بىرىسى بۇرۇن بۇ تىلنى تولۇق بىلمەيدىغانلارنىڭ ياكى ناچار بىلىدىغانلارنىڭ ئوقۇپ، ئۆگىنىش مەسىلىسى. بۇ جىددىي ھەرىكەتكە كېلىپ، ئۆگىنىشنى تەلەپ قىلىدىغان ئىجتىمائىي- سەياسىي ئەھمىيەتكە ئىگە چوڭ ئىش. بۇ ھەققىدە ھازىر نەق چارە- تەدبىرلەر كۆرۈلىۋاتىدۇ. قازاق تىلىنى مۇستەقىل ياكى كۇرسلار ئارقىلىق ئوقۇپ- ئۆگىنىشكە بېغىشلانغان ئوقۇش قۇراللىرىنىڭ بۇرۇن چىققانلىرىنى كۆپ نۇسخا بىلەن قايتا بېسىپ چىقىرىش، يېڭىلىرىنى تۈزۈپ، دەرھال نەشر قىلىش ئىشى قولغا ئېلىندى. كۈندىلىك ھاياتتا قازاقچە سۆزلىشىشكە ئۆگىتىدىغان، شۇنداقلا قازاق تىلى تۈزۈلىشى بىلەن تونۇشتۇرىدىغان ئوقۇش قۇراللىرى، ئىككى تىللىق قىسقىچە لۇغەتلەر، پلاستىنكىلار ۋە باشقا ھەر خىل تېخنىكىلىق، نەشرىيات قوللانمىلىرىنى ئىشلەشكە مۇتەخەسسىسلەر كىرىشىپ كەتتى. ئىدارە، جەمئىيەت، كارخانىلاردا قازاق تىلىنى ئۆگىنىشنى خالىغانلارغا كۇرسلار ئېچىپ بېرىلىۋاتىدۇ.

قازاق تىلىنىڭ ئىجتىمائىي خىزمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش مەخسىتىدە قازاق تىلىدا سۆزلەيدىغانلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ تىل مەدەنىيىتىنى، يېزىش ساۋادىنى، نۇتقىنى ياخشىلاش جەھەتىگىمۇ ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈنمەكتە.

ئىككى تىلنى، ئۇنىڭدىنمۇ كۆپ تىلنى بىلىش ھازىرقى ئۆمۈمىي يۈزلۈك ساۋاتلىق جەمئىيىتىمىزدە ئۆزىنى مەدەنىيەتلىك مەن دەپ ھېسابلايدىغان ھەر بىر گراژداننىڭ پەزىلىتى بولۇش كېرەكلىگىنى كۆپچىلىك ياخشى سەزمەكتە. تىللار توغرىلىق ژۇقۇرىدا ئاتالغان توختام موشۇ تەلەپنى ئەمەلگە ئاشۇرۇدىغان ئىش- ھەرىكەت ۋە چارە- تەدبىرلەرگە كەڭ يول ئاچىدۇ.

رابىغا سىزدىقوۋا،
قازاقستان س س ر پەنلەر ئاكادېمىيەسىنىڭ مۇخبىر ئەزاسى.

ئالمۇتا — گۈزەل پايتەختىم

قازاقستان پايتەختى يىللار ئۆتكەنسېرى كەڭىيىپ ئۆسمەكتە.

سۈرەتتە: ئالمۇتا شەھرىدە كېيىنكى يىللىرى سېلىنغان گۈزەل كوچىلارنىڭ بىرى.

ئۇلى باش ئاخىرى بىر چاقىرىمچە كېلىدىغان سېخنىڭ ئۇ چېتىدە تەييار مەھسۇلاتلارنى ئاگونغا يېسىش ئۈچۈن ئالاغا چىقىرىدىغان ئىشىك ئالدىدىن تاپتۇق. بۇ يەردە موشۇ شىفىر ياساش سېخىنىڭ باشلىقى، ئوبلۇسلۇق سوۋېتنىڭ دېپۇتاتى تىلدابېك ئېرمانوۋ، كومبىنات كومسومول كومىتېتىنىڭ سېكرېتارى دىمىترىي ئېۋېرۇۋ باشلىق بىر نەچچە ئادەم بار ئېكەن. سالاملاشقاندىن كېيىن تىلدابېك:

ئىشچى ئابرويى

— شىفىرلارنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈۋاتىمىز. ئاز قالدى، ھازىر تۈگەيدۇ،— دەپ بىزنىڭ سەل كۈتۈپ تۇرۇشىمىزنى ئىلتىماس قىلىپ، ھوزۇرخالىق سورىدى.

پارتىيىمىزنىڭ قايتا قۇرۇش دەۋرىدە ئوتتۇرىغا قويغان ئەڭ ئاساسلىق شەرتلىرىنىڭ بىرسى سۈپەت مەسىلىسىگە بۇلارنىڭ قانداق ياندىشىدىغانلىقىنى دىققەت بىلەن كۈزەتتۇق. بۇلار ھەر شىفىرنى دىگىدەك كوزدىن كەچۈرىدى. بىر بۇجىگى سىنغان، ياكى بىر يەرلىرى دەز ئەتكەن بىر شىفىرلارنى قايتىدىن ئىشلەش ئۈچۈن ئارقىغا قايتۇرۇۋەتتى. ئەڭ ئاخىرىدا ت. ئېرمانوۋ ئىشنى خۇلاسىلاپ مۇنداق دېدى:

— بۈگۈن يارامسىز شىفىرلارنىڭ سانى بۇرۇنقىغا نىسبەتەن كەسكىن ئازايغانلىقى كورۇلدى. خۇسۇسەن تېمىرقان قۇلومبېتوۋنىڭ بىرگادىسى بەرگەن مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتى ژۇقۇرى بولدى. لېكىن بۇنىڭغا قانائەتلىنىشكە بولمايدۇ. خەلىق قۇرۇلۇشى بىزدىن ياخشى ئىشلەنگەن پىششىق شىفىرلارنى كۈتىدۇ،— دېدى.

ئاسبېس- سېمېنت كومبىناتىغا قانداق مەخسەت بىلەن كەلگەنلىگىمىزنى ئاڭلىغان بىلدىغان دىمىترىي بىزگە شىفىر ياساش بىرگادىسىنىڭ بىرگادىرى تېمىرقان قۇلومبېتوۋنى تونۇشتۇردى.

قارا كوزلىرىدىن ھەر ئىشكە قاۋۇللۇقنى، ژىغىنچاقلىقنى ئۇمۇمەن زىرەكلىكنى ئىپادىلەيدىغان ئۇچقۇنلار چاقناپ تۇرغان، ئوتتۇرا بويلۇق، ئاق سېرىق يۈزلۈك تېمىرقان بىزگە كۈلۈمسىرىگەن ھالدا قول سۇنۇپ، ئىللىق چىراي بىلەن سالاملاشتى ۋە سېخنىڭ ئوتتۇرىسىغا سېلىنغان چايخانىغا تەكلىپ قىلدى. دەستىخان ئۈستىدە مەن تېمىرقاننى، يېقىندا قازاقىستان سسر دولەت مۇكاپاتىنى ئالغانلىقى بىلەن تەبرىكلىدىم ۋە بۇ چوڭ مۇكاپاتقا سازاۋەر بولۇپ، ئابرويغا ئېگە بولۇشنىڭ سەۋەپلىرىنى سورىدىم. سەل پەل ئويلىنىپ قالغان تېمىرقان:

سۈرەتتە: ت. قۇلومبېتوۋ.

— ئەلۋەتتە بۇ ئابروي، ئاتاقنا مەن بىزنىڭ بىرگادىدا كوللېكتىۋنىڭ، پۈتكۈل موشۇ شىفىر ياساش سېخى كوللېكتىۋىنىڭ قىرىنداشلارچە ئىناقلىق بىلەن ئەتكەن ئەمگىگىنىڭ ئارقىسىدا يېتىشتىم،— دېدى قىسقىلا سوزلەپ. بۇ راس گەپ. ئۇ باشقۇرىدىغان بىرگادىدا 4 ئادەم ئىشلەيدىغان بولسا، سېختا رۇس، قازاق، ئەزەربەيجان، تاتار ئوخشاش 11 مىللەتتىن تەركىپ تاپقان 270 ئادەم ئىشلەيدىكەن. ھەر بىر شىفىرنىڭ ياسىلىشى جەريانىدا مانا موشۇ 270 ئادەم ئوز ئەمگەكلىرى بىلەن بىۋاسىتە قاتنىشىدۇ. ئەگەر ئۇلاردا بىر- بىرىگە بولغان ئىشەنچە، ئىناقلىق بولمىسا ئىدى، «يالغۇز ئاتنىڭ چېڭى چىقماس، يالغۇز ئادەمنىڭ ئېتى چىقماس» دېگەندەك ت. قۇلومبېتوۋنىڭ ئاتىغىنىڭ چىقىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، ئەلۋەتتە.

ئۇ باشقۇرىدىغان بىرگادا كوللېكتىۋى ئىشلەپ چىقىرىشتا ژۇقۇرى كورسەتكۈچلەرگە ئېرىشكەنلىگى ئۈچۈن بىر نەچچە مەرتىۋە ئوبلۇسلۇق، پارتىيە، ھوكۇمەت، ئورۇنلىرىنىڭ، ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ كراموتىلىرى ۋە دىپلوملىرىنى ئالغان. 1985– ۋە 1986– ژىللارنىڭ شىفىر ئىشلەش پىلانىنى ئارتۇغى بىلەن ئورۇنلىغىنى ئۈچۈن تېمىرقان قۇلومبېتوۋقا قازاقىستان سسر دولەت مۇكاپىتى بېرىلدى.

— قول يەتكەن نەتىجىلەرگە قانائەتلىنىش ئادەمنى ئىلگرى باستۇرمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز دايىم يېڭىدىن- يېڭى پەللىلەرگە قاراپ ئىنتىلىمىز،— دەيدۇ تېمىرقان. دېسە —دېگەندەك ئېكەن ئۇنىڭ بىرگادىسى، 1987 —ژىلنىڭ بىرىنچى مەۋسۇملۇق پىلانىنى 113 پروتسېنتقا ئورۇنلاپتۇ. دېمەك بۇ نەتىجە سېختا دايىم ئىلگرىلەش بارلىغىنى كورسىتىدۇ. بىز بۇنىڭ سەۋەۋىنى سورىغاندا بىرگادىر مونۇلارنى ئېيتىپ بەردى:

— بۇنىڭ سەۋەپلىرى جىق. ئاساسىي سەۋەپلەرنىڭ بىرى ژۇقۇرىدا بىز بايان قىلغان ئىشچى، مۇتەخەسسىلەرنىڭ ئىناقلىقىغا، قول تۇتۇشۇپ دوستانە ئەمگەك قىلىشىغا باغلىق بولسا، ئەندى بىر تەرەپتىن ئىشلەپ چىقىرىشتا ئىلمىي يېڭىلىقلارنى دادىل قوللىنىش، ئىش ئۇسۇلىمىزدا ئەلاچىلار تەجرىبىسىنى ئۆگىنىپ پايدىلىنىش، ئەمگەك ئۇنۇمدارلىغىنى ئارتتۇرۇش، سۈپەتنى ياخشىلاش ئۇنۇمىنىڭ تەن ئەرقىنى ئەرزەنلىتىش يولىدا كورەش قىلىشتا بولسا كېرەك.

بىزنىڭ موشۇ چىمكەنت ئاسبېس- سېمېنت كومبىناتىنىڭ قۇرۇلغانلىغىغا 25 ژىل بولدى. مېنىڭ بۇ يەردە ئىشلەۋاتقىنىمغا 15 ژىلچە بولۇپ قالدى. بۇ ۋاقىت بوشقا ئوتمىدى. بىز ئاز- تولا تەجرىبىگە ئېگە بولدۇق.— تېمىرقان سوزىنى داۋاملاشتۇرۇپ.— ئىشتا نەتىجىگە ئېرىشىشنىڭ يەنە بىر شەرتى، ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ روھانىي تەلۋىنى قاندۇرۇش يۈزىسىدىن كورسىتىلىدىغان مەئىشىي- مەدەنىي خىزمەتلەرگە مۇناسىۋەتلىك بولسا كېرەك. بۇ ھەقتە كومبىنات ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ، كومسومول كومىتېتىنىڭ كومبىنات مەمۇرىيىتىنىڭ غەمخورلىغىدىن بىز بەھرىمانىمىز ھەم رازىمىز. يېقىندا ئوتكەن بىر مەجلىستە كومبىنات بويىچە ئوينىڭ نوۋىتىدە تۇرغان 136 ئائىلىنى تۇرۇشلۇق ئوي بىلەن تەمىنلەش ئىشى سوز بولدى. شۇ مەجلىستە 1991–ژىلغا قەدەر بۇ ئائىلىلەرگە يېڭى كۋارتىرلارنىڭ ئاچقۇچىنى تاپشۇرۇش توغرىسىدا قارار بولدى ۋە بۇ ۋەزىپىنى ئورۇنلاپ چىقىشنىڭ چارە- تەدبىرلىرى ئېنىق بەلگۈلەندى.

1971– ژىلى ئوتتۇرا مەكتەپنى تاماملىغان تېمىرقان قۇلومبېتوۋ سوۋېت ئارمىيەسى قاتارىدا بولۇپ قايتقاندىن كېيىن ئوزى خالاپ موشۇ كومبىناتقا ئىشقا كىردى. كومبىنات كوللېكتىۋى ياش ژىگىتنى ئىشقا ئۆگەتتى. تەربىيەلەپ ئوستۈردى. ھازىر ئۇ ئۈچ باللىق ئائىلىنىڭ ئاتىسى. ئومۇر يولدىشى موشۇ كومبىناتنىڭ «دوستلۇق» باللار باغچىسىدا تەربىيىچى بولۇپ ئىشلەيدۇ.

بىز ئۇنىڭ بىلەن خوشلىشىۋېتىپ، ئەمگەكتە يەنىمۇ زور ئابروي قازىنىشىغا تىلەكداشلىق بىلدۈردۇق.

ق. نۇربېكوۋ.

موي قەلەم سېھرى

ھەر بىر خەلىقنى دۇنياغا ئۇنىڭ ئاتاقلىق ئادەملىرى- ئالىملىرى، شائىرلىرى، يازغۇچىلىرى، سەنئەتچىلىرى، رەسسام ۋە باشقا ئىجات ئەھلى تونۇتىدۇ. خەلىق ئوزىنىڭ ئەنە شۇنداق ئاتاقلىق پەرزەنتلىرى بىلەن پەخىرلىنىدۇ. مەن ئىپتىخار بىلەن تىلغا ئالماقچى بولغان سەنئەتكار- رەسسام قۇتلۇق بەشەروۋ ئەنە شۇنداق ئادەملەرنىڭ بىرىدۇر.

ئۇنىڭ ئەسەرلىرى ۋېنا، بۇداپېشت، دېلى، ۋارشاۋا، بۇخارېست، پارىژ، بېلگراد، قاھىرە، ئوتتاۋا، ئۇلان، ئۇدېي، مىلان، نيۇ-يورك قاتارلىق دۇنيادىكى چوڭ شەھەرلەر مۇزېيى ۋە رەسىملەر گاللېرېيەلىرىدە ئېلىمىزدا بولسا موسكۋادىكى ترېتياكوۋ گاللېرېيەسىدىن باشلاپ بارلىق چوڭ شەھەرلەردىكى مەركىزىي رەسىملەر مۇزېيلىرىدىن ئورۇن ئالغان.

مەن رەسسامنى ئۆزبەكىستان كومسومولى 23–سېيىزى مۇناسىۋىتى بىلەن ئوتكۈزۈلگەن «ياشلار كورسىتىدۇ» ناملىق كورگەزمە زالىدا ئۇچراتتىم. بۇ يەرگە ياش رەسساملار، ھەيكەلتاراشلار ئەسەرلىرى ۋە ئەمەلىي سەنئەت نەمۇنىلىرى قويۇلغان. جۈملىدىن تاشكەنتتە ئا. ن. ئوستروۋسكىي نامىدىكى تېاتىر- رەسسامچىلىق ئىنستىتۇتى گرافىكا كافېدرىسىنىڭ دوتسېنتى ق. بەشەروۋنىڭ شاگىرتلىرى ل. ئىبراگىموۋ، گ. ھاشىموۋا، ك. زۇلپىقاروۋ، ق. مەھكەموۋ ۋە باشقىلارنىڭ، شۇنداقلا ئاتىغا بولغان ھورمەت ۋە ئېتىقات ئاساسىدا ئۇنىڭ ئىز باسارلىرى بولۇپ يېتىشىۋاتقان ئوغلى جانبولات ۋە قىزى فىروزانىڭ ئەمگەكلىرىنىمۇ تاماشە قىلىپ ئۇلارنىڭ كېلەچىگىنى كورگەندەك بولدۇق. بىز كورگەزمە زالىدىن چىقىپ، رەسسامنىڭ ئىشخانىسىغا يول ئالدۇق. بۇ يەرگە كىرىپ تەكچىلەردە تۇرغان رەسسامنىڭ ئىللىۋ ستراتسىيەسى بىلەن چىققان كىتاپلارنى ب. بايقابىلوۋ ر. قادىرىي ۋە باشقا ئۇرغۇنلىغان شائىر، يازغۇچىلار ئەسەرلىرىنى شەرىق كلاسسىك ئەدەبىياتى ئەسەرلىرىنى كوردۇق. بۇ يەردىكى سېرىيەلەر بويىچە ئىشلەنگەن گراۋيورا لىستوگرافىيە، رەسىم ئاكۋارېللارنىڭ، تامام قىلىنمىغان ماكېتلارنىڭ كوپلىگىگە قاراپ ھەيران قالىسىز.

رەسسامدىكى تالانت ۋە ئىنتايىن زور ئەمگەكچانلىق ئۇنى ژۇقۇرى پەللىگە ئېلىپ چىقتى. ق. بەشەروۋ ھەر خىل تېمىغا 1000 دىن ئارتۇق ئەسەر ئىشلىگەن رەسسامدۇر. ئۇ ئۆزبەكىستان خەلىق رەسسامى، خەمزە نامىدىكى دولەت مۇكاپىتىنىڭ لائۇرېاتى، ئۆزبەكىستان لېنىن كومسومولى مۇكاپىتىنىڭ لائۇرېاتى، ئۆزبەكىستان رەسساملار ئىتتىپاقى باشقارمىسىنىڭ سېكرېتارى، جۇمھۇرىيەت رەسسامچىلىق فوندىنىڭ رەئىسى، ئۆزبەكىستاننىڭ خىزمەت كورسەتكەن سەنئەت ئەربابى.

رەسسامنىڭ ئەمگەكلىرى ھەققىدە گەپ قىلىدىغەنمىز ئۇنىڭ 50 ياشقا تولۇش مۇناسىۋىتى بىلەن ئوتكۈزۈلگەن خۇسۇسىي كورگەزمىسىدىن كېيىنكى 10 ژىل ئىچىدە ئىشلەنگەن ئىشلارنىڭ ئوزىلا بىزنى ھەيران قالدۇرالايدۇ. «يەر، ئادەم، كائىنات»، «خەمزە»، «ئەل- فارابىي»، «ئۆزبەكىستان كومسومولى»، «پاختا»، «لېنىن بىز بىلەن»، «ئۆزبەكىستان كۆزى»، «ئۆزبەك خەلىق ئويۇنلىرى»، «ئابۇ- ئەلىي رەيھان بېرۇنىي» پورترېتلىرى، «يېزا ئەمگەكچىلىرى»، «ئۇلۇق ۋەتەن»، «ھوسۇل بەيرىمى»، «ئەمگەككە شەرەپ»، «غەلىبە»، «زامانىۋىي ئات سپورتى»، «پاختا ھەققىدە باللادا»، «ئىنسانىغا تېچلىق»، «ئۆزبەكىستان ئاياللىرى»، «چارۋىچىلار» قاتارلىق 30 دىن ئارتۇق سېرىيە رەسىملەر، كىتاپلارغا ئىللىۋ ستراتسىيەلەر ئەينە شۇلار جۈملىسىدىندۇر.

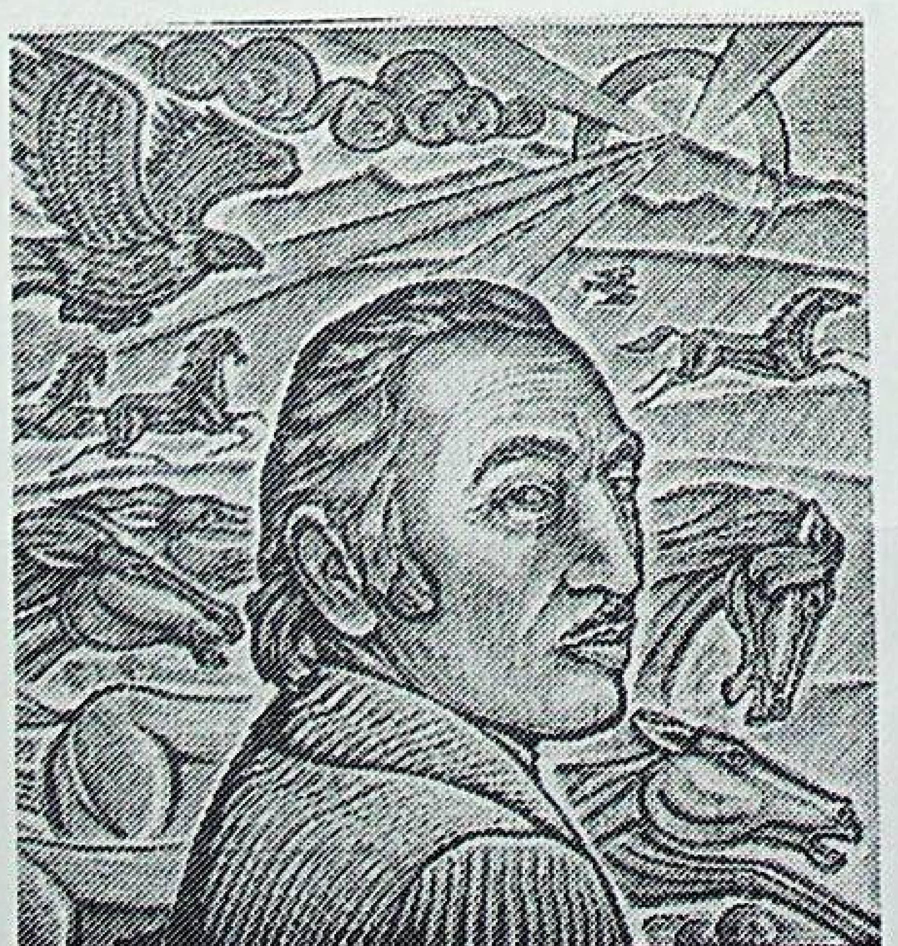

سۈرەتتە: ق. بەشەروۋ.

قۇتلۇق بەشەروۋ ئۆزبەكىستاننىڭ تەسۋىرىي سەنئىتىنى تەرەققىي ئەتتۇرۇشكە چوڭ ھەسسە قوشۇۋاتقان ئىستېداتلىق رەسسام. ئۇنىڭ ياراتقان ھەر بىر ئەسىرى ماۋزۇسى بىلەنمۇ، ئەكىس ئەتتۇرۇش ئۇسۇلى بىلەنمۇ باي ۋە رەڭمۇ- رەڭ. رەسسام ھېمىشەم ئىزدىنىش بىلەن ياشىماقتا، ھەر بىر ئەسەرى كېلەچەكتىكى ئىجادىيىتى ئۈچۈن ئورلەش پەلەمپىيى بولۇپ قالىدۇ. ئۇنىڭ ستىلى، ئۇسۇلى ئوز ئالاھىدىلىگىگە ئېگە، ھېچ كىمنى تەكرارلىمايدۇ. شۇڭلاشقىمۇ ئەل- خارەزمىنىڭ پورترېتى چۈشىرىلگەن خاتىرە لىنوگراۋيور ئېكونوگرافىيەلىك ئۈلگە تېرىقىسىدا يونېسكو تەرىپىدىن تاللاپ قوبۇل قىلىنغان. شۇنداقلا «ئۆزبەكىستان كۆزى» ناملىق سېرىيەسى بويىچە ئىشلەنگەن 100 رەسىمى رېپاتو گۈتتۈزونىڭ تەلۋى بويىچە «دوستلۇق جەمىيىتى» ئارقىلىق ئىتالىيەگە سوغا قىلىنغان.

خەلقىمىزنىڭ تالانتلىق رەسسامى ھەققىدە قانچە ئېيتساقمۇ ئازلىق قىلىدۇ. ئۇ 1926– ژىلى ئالمۇتا ئوبلۇسى، ئۇيغۇر رايونىنىڭ كىچىك ئاقسۇ يېزىسىدا تۇغۇلغان. ئارمىيەدىن كېلىپ، تاشكەنتتە ھازىر ئوزى تەلىم بېرىۋاتقان ئىنستىتۇتقا ئوقۇشقا چۈشۈپ، ئۇنى تاماملاپ موشۇ شەھەردە ياشاپ ئىجات قىلماقتا. ئۇ ھازىر ئۇيغۇر تارىخىي ماۋزۇسىغا بېغىشلانغان لىتوگرافىيەلىك ئىشىنى باشلاش ئالدىدا، ئۇنىڭ 4 بالىسىنىڭ ھەممىسى دېگىدەك ئاتا يولىنى داۋام قىلىپ بۇ ساھادا ئۇنۇملۇك ئەمگەك قىلماقتا.

ھ. شاھاجىيېۋا.

قەلب ئىزھارى

ئەخمەت ئىگەمبەردى– ئاۋستىرالىيەدە ئىستىقامەت قىلىۋاتقان دوستلارنىڭ بىرى. ئۇ 1957– 1961– يىللاردا تاشكەنت دۆلەت دارىلفۇنۇنىنىڭ فىلولوگىيە فاكۇلتېتىدا تەلىم ئالغان. شۇ يىللىرى ئۇنىڭ قىسقا لىرىكىلىق شېئىرلىرى بىلەن تونۇلۇشقا باشلىغان. ئەخمەتنىڭ كېيىنكى تەغدىرى مۇرەككەپ بولدى. خىتايدا خوڭۋېيبىڭلارنىڭ ئازاپ– ئوقۇۋېتىنى تارتتى، 1985 – يىلى ئائىلىسى بىلەن ئاۋستىرالىيەگە كۆچۈپ كەتتى.

شائىر ئۆز ھاياتىدىكى ئەڭ ئېغىر چاغلاردىمۇ قەلىمىنى تاشلىماي، شېئىر يېزىشنى داۋام قىلىپ كەلدى. يېقىندا ئۇ ئەينە شۇ ئىجادىي مېۋىسىنىڭ نەمۇنىلىرىنى «بىزنىڭ ۋەتەن» گېزىتى تەھرىراتىغا ئەۋەتكەن ئىكەن. بىز ژىراقتىكى يېقىن دوستىنىڭ شېئىرلىرىدىن بىر قانچىسىنى گېزىتخانلىرىمىزغا تەغدىم قىلىۋاتىمىز.

روسسىيە دىلىمدا

يەرلىرىڭ چەكسىزدۇر مۇنبەت، باي، گۈزەل،
تاغلىرىڭ گوھەردۇر، سۇلىرىڭ ھەسەل،
ئارامبەخش شامالىرىڭ مىسالى غەزەل،
يىللار ئارمان ئېتىپ كۈتكەندە دىلىم،
مۇبارەك تۇپرىقىڭغا چۈشتى قەدىمىم،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
سەندە ئىنسان بەخت تاپقان بەرقارار،
سەندە لېنىن روھى پارلاپ نۇر چاچار،
سەندە يوقسۇللارغا بەخت، ھورلۇك يار،
ئەزگۈ ئارمانلىرىم كورگەچ سېنىڭدە،
يات ئەمەس ئۆز كوردۇم سېنى قەلبىمگە،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
رۇس قەلبىدەك كەڭدۇر بۇ ئەزىم تۇپراق،
بۇندا ئەللەر تەڭدۇر يەكدىل ھەم ئىناق،
بۇندا ئون بەش قەرداش قۇرغان ئىتتىپاق،
سەن ھورلۇك، ئەركىنلىك پارلاق ئۈلگىسى،
سەن ئىنسان بەختىنىڭ پارلاق كۆزگىسى،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
ۋولگا جۇشقۇن ئاقار– جۇشقۇندۇر ھايات،
بۇندا ئىنسان ئۈچۈن ئەمگەك ھەم ئىجات،
بۇندا ئارزۇ– ئۈمۈت يايغان كەڭ قانات،
رۇسسىيە– تېچ تۇرمۇش، كوك ئاسمان دېمەك،
بۇندا ئىنسان ئۈچۈن بار ئىمكان دېمەك،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.

كۈن چىقار ھور مېھنەت سازىنى چېلىپ،
بۇندا ساڭلار تولغان مول ھوسۇل ئېلىپ،
بۇندا پولات، تومۇر تۇرغان سۇ ئېقىپ،
ھۆر ئېلىڭ تەر توكەر تىنماي كۈنۈ– تۈن،
بۇ مېھنەت تېچلىق، توق تۇرمۇش ئۈچۈن،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
سەن ئىلىم– ھېكمەتنىڭ نۇرلۇق ماكانى،
سەن قىزىل ئەسىرنىڭ يورۇق جاھانى،
سەندىن كوككە ئۇچتى يۇلتۇز كارۋانى،
سەن مەزلۇم ئەللەرنىڭ– ئىلىم ئوچىغى،
مەرىپەت ئەلىمىنىڭ قاينار بۇلىقى،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
ۋەتەن مېھرى بىلەن ئوسەر مەرت نەسىل،
ساڭا جان بېغىشلار غايىسى ئېسىل،
چىن ئىنسان باھارىدۇر سەندە ھەر پەسىل،
ئىنسان ئۇلۇغلايدۇ ئۇلۇق نامىڭنى،
جاھان تارىخىغا يېزىپ شانىڭنى،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
مەغرۇر قارغايلىرىڭ ھۇشيار پاسىبان،
ھور ئېلىڭ يايرىغان يۇرتۇڭ تېچ ئامان،
ساڭا قول سوزالماس ئاچكوز شۇم قاۋان،
تېچلىق تۇۋرىگىسەن– ئالەم پاناھى،
ئەرك سۆيەر ئەللەرنىڭ پولات قورغانى،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.
كېچە يۇلتۇزلىرىڭ پارلاپ نۇر چاچار،
تۈن ھۇقۇشلىرىنى قىلىپ زار– زار،
ئۆرىڭنى شۇم ياۋلار توسالماس بېكار،
قۇياشتەك نۇر چاچقىن يەنىمۇ پارلاق،
ئىنسانلار ئارمىنى ئەي ئانا تۇپراق،
رۇسسىيە، دىلىمدا ياشايسەن ھامان.

ئاباي كوچىسىدا

ئالمۇتا باغلىرىغا تەشنا كوزۇم،
دوستلۇق دەپ ئارىلىغاندا شەرۋەت ئىزدەپ،
گۈل ئېچىپ چىمەنىڭدە قالدى سوزۇم،
شۇ مېھرىڭ چاقىرغاندا مېنى دەسلەپ.
كەلدىم مەن مېھمان بولۇپ شاتلىقلىرىم،
قۇيۇلدى يامغۇر بولۇپ باغلىرىڭغا،
توقۇدۇم ئاددىي قوشاق ئوت يۈرەكتىن،
ئاشىق بوپ گۈلدىن گوزەل چاغلىرىڭغا.
يۈرۈگۈم گوزەللىكنىڭ ئىشقىدا مەس،
بىر كوچا كوزلىرىمنى قىلدى مەپتۇن.
لېكىن باغچىسىمۇ ئاقار كۆيلەر،
كىم ئېكەن شۇ كۆيلەرگە بەرگەن يالقۇن؟
تىكىلدىم كوز ئوڭۇمدا پارلاپ ھەيكەل،
بىر ئۇچقۇر خىيال بىلەن ئاچتى چىراي.
پوئېزىيە يالقۇنىدىن تۇتۇپ مەشئەل،
تۇرار ئەنە ئولەڭ ئېيتىپ ئاقىن ئاباي،
كۆيلىرى ئەسىرلەرنىڭ ئارزۇ سىرى،
يۇلتۇز بوپ يېقىلىپتۇ ئالا تاققا.
ئاباي يوق، لېكىن كۆيى مەڭگۈ باقى،
بۇلبۇلدەك ئاشنا بولۇپ ئەشۇ باققا.
قەلبىم بەنت كۆي ئىشقىدىن تاشقىن دەريا،
يەلكەندەك شۇ دەريادا ئاقتى يۈرەك.
گۈل قويدۇم بار مېھرىمدىن ھوزۇرىغا،
شائىر ئۈچۈن ھۆرمەت بارمۇ بۇندىن بولەك؟
قايىلەمەن، زوقلىنىمەن شائىرلارنىڭ،
شېئىردىن ئۇچمەس ھەيكەل قويۇشقا.
ئارمىنىم سەللىرىدە ئۈزۈپ كەتتىم،
كۆي ئاققان ئەشۇ ئاباي كوچىسىدا.

خوشنام قىزى

يەنە باقتىم تونۇش دېرىزە،
ماڭا قىممەت خېلى ئۆزۈندىن.
ئالما يۈزلەر گۈلدەك كۈلگەندە،
مەن سويگۈمنى كورىمەن ئۆزىدىن.
ھەر تاڭ بىلەن شۇ دېرىزىدىن،
گۈل تاشلايمەن ئىشقىم جاۋاپسىز.
«تووۋا» دەيمەن خوشنامنىڭ قىزى
مېنى كورسە گويا پەرۋاسىز؟!
يەنە بۈگۈن دېرىزەڭ ئوچۇق،
مەن قارايمەن شۇ بولار تەكرار.
ساپ ئىشقىمنىڭ بۇلبۇللىرىغا،
قەلبىڭ بېخى قاچان ئېچىلار.

قىسقا خەۋەرلەر

بىلىم غەزىنىسى

ئا. س. پۇشكىن نامىدىكى كىتاپخانا جۇمھۇرىيىتىمىز پايتەختىدىكى جامائەتچىلىكنىڭ ئەڭ سويۇملۇك ئورۇنلىرىنىڭ بىرى. كىشىلەر ئايىغى ئۈزۈلمەيدىغان بۇ قۇتلۇق جايدىن ئالىملار، ستۇدېنتلار ۋە ھەر خىل كەسىپتىكى كىشىلەرنى ئۇچرىتىش مۇمكىن. كىتاپخانا پايتەخت تۇرغۇنلىرىنىڭ بىلىم سەۋىيەسىنى كوتىرىشتە نەمۇنىلىك خىزمەت ئاتقۇرۇپ كەلمەكتە.

– كىتاپخانىمىزغا ھەر كۈنى ئىككى مىڭدىن ئوشۇق كىشى كېلىدۇ،– دەيدۇ كىتاپخانا دىرېكتورىنىڭ ئورۇنباسارى ر. ماتۋېيېۋا،– بىز ھازىر ئۇلارغا خىزمەت قىلىشنىڭ يېڭى چارە– تەدبىرلىرىنى بەلگۈلەۋاتىمىز. كىتاپخانا سەياسىي ۋە بەدىئىي ئەدەبىياتلاردىن بولۇپ تورت مىللىوندىن ئوشۇق سوۋېت ۋە چەت ئەل ئاۋتورلىرىنىڭ ئەسەرلىرىگە ئىگە. ئۇنىڭ فوندىدا 25 مىڭ تومدىن ئوشۇق ئوتكەن ئەسىرلەر قولىيازمىلىرى ساقلىنىدۇ. مەزكۇر دەرگاھتا پات– پاتلا كىتاپ ئوقۇغۇچىلار كونفېرېنسىيەلىرى، ئالىم، يازغۇچى ۋە شائىرلار بىلەن ئۇچرىشىشلار ئوتكۈزۈلۈپ تۇرىدۇ، زامانىۋىي مۇزىكىلارنى تىڭشاش، پىكىرلىشىش كەچلىرى ئۇيۇشتۇرۇلىدۇ.

كىتاپخانا بولۇپمۇ پايتەختتىكى ئالىي ۋە ئوتتۇرا بىلىم ئېلىش ئورۇنلىرىدا ئوقۇۋاتقان ھەر خىل مىللەت ياشلىرىنىڭ ئىنتېرناتسىونالىق دوستلۇق ئاساسىدا بىلىم ئۆگىنىدىغان سويۇملۇك ئورنىدۇر.

ن. روزاخۇنوۋ.
ئالمۇتا شەھرى.

تاشكەنتتىكى كىنو فېستىۋال

تاشكەنت. يېقىندا تاشكەنتتە باشلانغان كىنو فېستىۋال شەرىق ئاياللىرىنى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ژۇرگۈزۈلگەن ئاممىۋىي ھەرىكەت– «ھوجۇمنىڭ» ئاتمىش يىللىقىغا بېغىشلاندى. ئۇ «ئۇكۇس» كىنو تىياتىرىدا س.س.س.ر خەلىق ئارتىستى مالىك قايۇموۋنىڭ «پەرەنجە» دېگەن ھوججەتلىك فىلىمىنى كورسىتىش بىلەن باشلاندى. ئوزبەكىستان پايتەختىنىڭ ئەڭ ياخشى كىنو زاللىرىدا بىر ھەپتە داۋامىدا بەدىئىي خرونىكىلىق فىلىملار كورسىتىلىدۇ، ئۇلارنى ياراتقۇچىلار ۋە ئۇلارنىڭ قەھرىمانلىرى بىلەن ئۇچرىشىشلار ئوتكۈزۈلىدۇ.

(تاس).

چوڭ ئويۇنغا يوللانما

ژۇتدىشىمىز گۈلنارا ساخاتوۋانىڭ زونىلار ئارا ئوتكۈزۈلىدىغان شاخمات مۇسابىقىسىغا يوللانما ئېلىش ئۈچۈن ژىلىزنوۋودىسك شەھرىدە گروزىيەلىك ئاتاقلىق گروسسمېيستېر نىنو گۇرىيېلى بىلەن ئويناپ، يېڭىشكە يەتكەنلىگى سپورت ئىشقىۋازلىرىنى خوشاللىققا بولدى. جۇمھۇرىيىتىمىز شاخماتچىسى بېسىم كۈچ بىلەن غالىبىيەت قازىنىپ، ئەڭ كۈچلۈك شاخماتچىلار بىلەن مۇسابىقىلىشىشقا يوللانما ئالدى. ئويىنلىشقا تېگىشلىك بولغان تورت پارتىيە ئاخىرىغىچە داۋام قىلماستىن ئۈچ ئويۇندا 2:1 ھېساۋى بىلەن يېڭىشكە يەتكەن گۈلنارا ساخاتوۋا ئەندى زونىلىق تۇرنىردا ئېلىمىزنىڭ ئاتاقلىق شاخماتچى قىزلىرى بىلەن ئۇچرىشىدىغان بولىدۇ.

ب. سلاۋنېۋ.
پرژېۋالسك شەھرى.

«گېولوگ» ساناتورىيىسى

ئوبلۇس مەركىزىگە يېقىن جايدا سېلىنغان يېڭى «گېولوگ» ساناتورىيى– پروفىلاكتورىيىسى دەسلەپكى دەم ئالغۇچىلارنى قوبۇل قىلدى. ئۇنىڭدا ھەر يىلى بىر يېرىم مىڭغا يېقىن ئادەم ئوز سالامەتلىگىنى ياخشىلايدۇ. ئۇلارغا داۋالاش كابىنېتلىرى، دەم ئېلىش بولمىلىرى، سپورت ۋە كىنو زاللىرى خىزمەت قىلىدۇ.

بۇ ساناتورىينىڭ قۇرۇلۇشىغا ئوزلىرىنىڭ ئىشتىن بوشىغان ۋاقىتلىرىدا قارغالى يېزىسىغا كېلىپ تۇرغان «غەربىي قازاقىستان گېولوگلىرى» بىرلەشمىسىنىڭ ئەمگەكچىلىرى قاتناشتى. خەلىق قۇرۇلۇشى ئۇسۇلى «سالامەتلىك» پروگراممىسىنىڭ ئورۇنلىنىشىنى چاپسانلىتىشقا ياردەم بەردى.

(قازتاگ).
ئاقتوبە ئوبلۇسى.

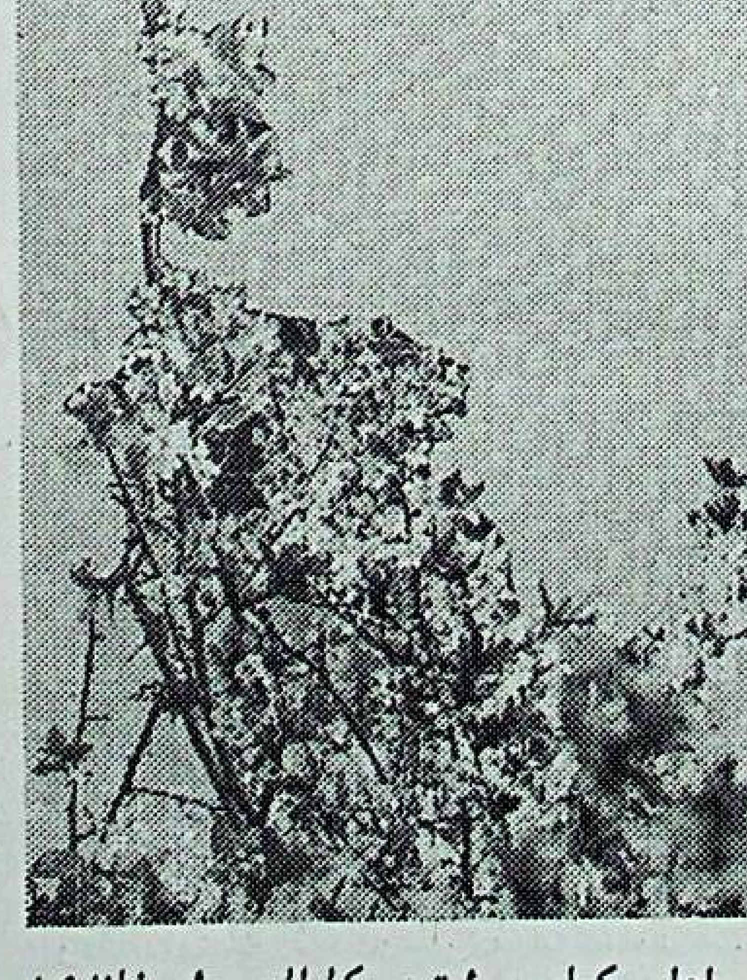

باھار كېلىپ ئېتىز كۈلۈپ ئويغاندى،
دېڭىز، دەريا، كولدە بېلىق تولغاندى.
ئالتۇن قۇياش چاچتى يەرگە مېھرىنى،
ئاچتى كوكلەم بارچە جاننىڭ زېھنىنى.

تەھرىراتىمىزنىڭ يېڭى ئادرېسى

يېقىندا «بىزنىڭ ۋەتەن» گېزىتى تەھرىراتى يېڭى ئويگە كوچۈپ كىردى. بۇرۇن ئۇ قازاق «ۋەتەن» جەمىيىتى بىلەن بىر ئويدە ئورۇنلاشقان ئىدى. «ۋەتەن» جەمىيىتىنىڭ ئادرېسى ئوزگەرمىدى. «بىزنىڭ ۋەتەن» گېزىتى تەھرىراتىنىڭ يېڭى ئادرېسى:

س.س.س.ر، 480044، ئالمۇتا شەھرى، م. گوركىي كوچىسى، 50– ئوي. 7– قەۋەت. «بىزنىڭ ۋەتەن» گېزىتى تەھرىراتى.

تەھرىر ھەيئىتى.

بىزنىڭ ئادرېس: س.س.س.ر، 480044 ئالمۇتا شەھرى، م. گوركىي كوچىسى، 50– ئوي، 7– قەۋەت. تېلېفونلار 85–86–33، 95–86–33، 07–87–33، 21–75–33، ئىندېكس. 72877
Бизниң адрес: СССР. 480044. г. Алма-Ата, Ул. М. Горького, 50. 7 этаж, редакция газеты «Бизниң Ватан» индекс 72877.